

12. Rabb, Mia. 2013. *Web of Deception*. Bloomington : Xlibris Corporation.
 13. Scanlan, Patricia. *City Lives*. London : Bantam Books.
 14. Wallace, Amy. 2012. *Hiding in Plain Sight*. Eugene : Harvest House Publishers.

Передон Наталия. Тактики имплицитной актуализации согласия в структуре кооперативной стратегии коммуниканта-объекта примирения. В статье предпринята попытка исследовать природу тактик имплицитной актуализации согласия, использующихся коммуникантом, который является пострадавшей вследствие конфликта стороной (объектом примирения). Установлено, что анализируемые тактики применяются в пределах реализации кооперативной стратегии общения, поскольку манифестируют позитивное отношение к инициатору примирения и декларируют намерение возобновить с ним гармоничные отношения. На основе проведенного анализа фрагментов художественного текста, которые представляют коммуникативную ситуацию “примирение” в англоязычном неофициальном диалогическом дискурсе, выяснено, что целью использования тактик имплицитной актуализации согласия является минимизация вреда, нанесенного объекту примирения maleфактивным поступком инициатора примирения, моральная поддержка партнера по коммуникации, а также манифестация желания и готовности объекта примирения вернуться к гармоничной модели коммуникации с инициатором примирения. Установлено, что в речи объекта примирения имплицитное согласие возобновить нарушенный в результате конфликта коммуникативный баланс с инициатором примирения декларируется с помощью тактик отрицания вины инициатора примирения, признания собственной вины, изменения оценки действия, смещения акцента, обобщения, демонстрации понимания причин maleфактивного поступка инициатора примирения, подбадривания и предложения забыть о конфликте. Применяя анализируемые тактики, объект примирения полностью или частично опровергает ответственность инициатора примирения за дисгармонизацию межличностной интеракции, признает собственную вину в возникновении конфликтной ситуации, отмечает позитивный эффект, который произвело на него maleфактивное поведение партнера по коммуникации, или же представляет конфликтную ситуацию как таковую, что не может негативно сказаться на дальнейшем гармоничном общении.

Ключевые слова: тактика имплицитной актуализации согласия, кооперативная стратегия, инициатор примирения, объект примирения.

Peredon Nataliia. The Tactics of Implicit Actualization of Consent Used by the Interlocutor who is the Object of Reconciliation within the Cooperation Strategy. The focus of the article is to explore the nature of the tactics of implicit actualization of consent used by the interlocutor who has suffered from the conflict and is the object of reconciliation. It has been determined that since the analyzed tactics are used to demonstrate a positive attitude to the initiator of reconciliation and declare the intention to resolve the conflict they implement the cooperative communication strategy. Having analyzed the fragments which represent the communicative situation of reconciliation in informal fiction discourse, the author has come to the conclusion that these tactics are aimed at minimizing the harm caused by the maleficent deed of the initiator of reconciliation, giving him moral support, as well as demonstrating willingness to restore harmonious relations. It has been determined that in the speech of the object of reconciliation the implicit consent to resolve the conflict can be declared by using the tactics of denying the initiator's guilt, admitting self-guilt, changing the assessment of the initiator's deed that has caused conflict, shifting the emphasis, generalization, demonstrating understanding of the reasons for the maleficent deed, cheering up and offering to forget the conflict. Using these tactics the object of reconciliation completely or partially denies the initiator's responsibility for the conflict, recognizes his own guilt in causing this conflict, emphasizes the positive effect caused by the maleficent deed of the initiator of reconciliation and manifests that the conflict situation is unable to affect the further harmonious relations negatively.

Key words: tactics of implicit actualization of consent, cooperation strategy, initiator of reconciliation, object of reconciliation.

УДК 81'373.7

Оксана Рогач

ТИПИ ПАРЕМІЙ ТА ПРИНЦИПИ ЇХНЬОЇ КЛАСИФІКАЦІЇ

Статтю присвячено поліаспектному аналізу ідіоматичного фонду мови з урахуванням структурного, семантичного й лінгвокультурного аспектів. Особливу увагу звернено на те, що саме прислів'я та приказки найкраще ілюструють стиль життя, географічне розташування, історію та традиції етнічної спільноти, яка є носієм певної культури. Ідіоматика національної мови відображає систему цінностей, суспільну мораль, світогляд, розуміння самих себе, а також інших людей і народів. Національні цінності, традиції та правила

поведінки закарбовані в ідіоматичних фондах мов, а їхнє розкодування та розуміння надзвичайно важливе для успішної міжкультурної комунікації в нинішньому глобалізованому світі, який вимагає глибоких фонових знань від учасників комунікативних процесів. Щодо диференційних ознак фразеологічних одиниць, то розмежовують національну та культурну специфіку фразеологізмів, яка визначається двома чинниками: об'єктивним, який проявляється в природних і культурних реаліях певного народу, і суб'єктивним, що припускає вибір мовних засобів у різних мовах для вираження однакових явищ і реалій. Культурна специфіка зумовлена елементами матеріальної чи духовної культури суспільства, його історією, звичаями, природно-географічними особливостями.

У лінгвістичній галузі існує низка принципів класифікації паремій, які базуються на опорних словах (лексичні, або енциклопедичні), алфавіті, тематичній групі, місці та часі укладання збірки паремій, на генетичній ознаці (походження народу і мови). Алфавітна класифікація домінує в більшості англійських і українських збірок паремій, проте при алфавітному принципі класифікації різні варіанти однієї паремії розміщуються в різних місцях. Здійснений аналіз вказує на те, що найпоширенішою є тематична класифікація паремій, оскільки саме вона найточніше передає релевантність мовних одиниць до різноманітних сфер діяльності людини.

На основі ознаки перекладності/неперекладності виділено паремії та фразеологічні одиниці, які мають еквіваленти в інших мовах, можуть бути перекладені описово, або ж потребують додаткових історико-культурних коментарів та пояснень.

Ключові слова: ідіоматичний фонд мови, паремії, класифікація, національна культура, національні цінності.

Постановка наукової проблеми та її значення. Тема пропонованої наукової розвідки зумовлена тим, що незважаючи на постійний інтерес мовознавців до ідіоматики національних мов, у сучасному комунікативному просторі фразеологічні одиниці, прислів'я та приказки набувають нових семантичних та прагматичних ознак, які потребують полівекторного аналізу та лінгвокультурних пояснень. Національні цінності, традиції та правила поведінки закарбовані в ідіоматичних фондах мов, а їхнє розкодування та розуміння надзвичайно важливе для успішної міжкультурної комунікації в нинішньому глобалізованому світі, який вимагає глибоких фонових знань від учасників комунікативних процесів. У лінгвістичній галузі існує низка принципів класифікації паремій, які базуються на опорних словах (лексичні, або енциклопедичні), алфавіті, тематичній групі, місці та часі укладання збірки паремій, на ознаці походження (народ і мова) тощо.

Аналіз дослідження цієї проблеми. Фразеологічні одиниці, прислів'я та приказки, ідіоми завжди перебували в центральній зоні наукових мовознавчих студій вітчизняних та зарубіжних лінгвістів, фольклористів, культурологів, соціологів тощо. Дослідженням та класифікацією паремій займалися такі відомі наковці, як Б. Ажнюк, Л. Авксент'єв, М. Алефіренко, О. Антонова, Л. Булаховський, В. Гак, О. Дубенко, В. Виноградов, В. Мокієнко, R. Fergusson, F. Hist, A. Hyamson, J. Speake, J. Simpson та багато інших. Особливої уваги заслуговують збірки національних паремій, укладені К. Баранцевим, В. Даль, А. Куніним, М. Номисом, І.Франком, R. Fergusson, які не тільки зібрали й упорядкували пареміологічний фонд англійської, української та російської мов, але й здійснили їхню тематичну, етимологічну та лінгвокультурологічну інтерпретацію.

Актуальність цієї наукової розвідки полягає в тому, що істини та цінності, закладені в ідіоматичному фонді, не втрачають своєї важливості, проте зазнають певних модифікацій з урахуванням змін, що відбуваються в національних культурах та на міжнародному рівні. Саме тому вивчення паремій лишається на часі та потребує постійної уваги науковців.

Мета дослідження полягає в здійсненні поліаспектного аналізу паремій з погляду їхньої структури, тематики та узусу в англійському культурному середовищі.

Ідіоматика мови відображає систему цінностей, суспільну мораль, світогляд, розуміння себе, інших людей та народів. Прислів'я та приказки найкраще ілюструють стиль життя, географічне положення, історію та традиції етнічної спільноти, яка є носієм певної культури.

Виклад основного матеріалу й обґрунтування отриманих результатів дослідження. У лінгвістичній галузі існує низка принципів класифікації паремій, які базуються на опорних словах (лексичні, або енциклопедичні), алфавіті, тематичній групі, місці та часі укладання збірки паремій, на ознаці походження (народ і мова).

Серед основних типів класифікації паремій можна виокремити такі:

1. *Алфавітна класифікація*. Вона передбачає розміщення прислів'їв і приказок у алфавітному порядку залежно від перших букв першого слова. Алфавітна класифікація домінує в більшості англійських і українських збірок паремій. Однак при алфавітному принципі класифікації різні варіанти однієї паремії розміщуються в різних місцях. Такий спосіб укладання є незручним для перекладних паремій, тому що одна паремія може мати декілька перекладів.

2. *Класифікація за опорними словами* характеризується розподілом паремій за ключовими словами, з яких складається прислів'я чи приказка. Наприклад, паремію *My home is my castle* [11] (українські аналоги *Чия хата, того й правда* [9, с. 720] та *Своя хата – своя правда, своя стріха – своя втіха* [4, с. 579]) можна віднести до групи про дім. Такий спосіб класифікації паремій зручний для пошуку відомих приказок і прислів'їв. Проте при такій класифікації однакові за змістом, але різні за лексичним складом паремії потрапляють в різні групи, а близькі за компонентами, але різні за змістом – в одну.

3. *Генетична класифікація* поділяє матеріал за ознакою походження, тобто народом і мовою. Одним із найбільших недоліків такої класифікації є повторення однакових паремій.

4. *Тематична класифікація* передбачає розподіл паремій за темами та змістом. Так, паремію *Nightingales will not sing in a cage* [10, р. 254] (український відповідник *Воля пташці краща від золотої клітки* [9, с. 23]) можна віднести до групи про свободу, волю. Серед недоліків такої класифікації можна виокремити переносне значення паремій, які можна віднести до декількох груп одночасно. Поділ паремій на теми є суб'єктивним, й кожен укладач такої пареміологічної збірки може на свій розсуд поділяти паремії на тематичні групи.

Таким чином, кожен із принципів класифікацій має свої недоліки і переваги та може застосовуватися в різних випадках, залежно від цілей наукових розвідок.

Лексикограф В. І. Даль поділив паремії на 179 тематичних груп. Наприклад, прислів'я про віру (Бог, гріх, набожність, розкол тощо), про долю (терпіння, надія тощо), про щастя (везіння), про багатство та бідність тощо. Такий поділ на тематичні групи показує життя народу та його ставлення до буття загалом. Беручи до уваги багатозначність прислів'їв, дуже часто В. І. Даль також відносив одну приказку до різних тематичних груп [2, с. 87].

Тритомний збірник І. Я. Франка "Галицько-руські народні приповідки" став першим пареміологічним дослідженням українського національного характеру. Дослідник зумів укласти збірку, в якій усі паремії проаналізовані, опрацьовані, систематизовані. Пареміологічна концепція І. Я. Франка бере до уваги сутність жанру, особливості виникнення та побутування, які найважливіші критерії оцінювання паремій. Збірка містить прислів'я, приказки, порівняння, вітання, побажання, прокляття, мудрування, каламбури, нісенітниця тощо. І. Я. Франко розглянув питання теорії жанру, як проблему класифікації паремій (алфавітну, тематичну тощо), видове розмежування паремій (порівняння, прикмети, примовки, вітання, побажання, прокляття тощо), дефініцію жанру, семантичний аналіз паремій з урахуванням ситуації спілкування, національну приналежність паремій (національні, інтернаціональні, місцеві тощо). Збірка має велике значення, як джерело вивчення автентичного фольклорного матеріалу [6].

Лінгвіст О. М. Антонова також виокремлює принцип класифікації паремій за сферами життя суспільства, яку вони відображають. Така класифікація найкраще ілюструє національно-культурний компонент пареміологічних одиниць. Таким чином, паремії поділено на такі групи:

- паремії, що виникли на основі трудової діяльності різних соціальних груп;
- паремії, що відображають устрій суспільства, соціальну ієрархію, історичні факти та реалії;
- паремії традиційного побутового характеру, що виникли на основі побуту, ритуалів, традицій;
- паремії, що відображають географію країни;
- паремії, що виникли на основі літературних джерел, законів, преси тощо [1, с. 152].

Ураховуючи національно-культурний компонент та його відображення в пареміях, можна виокремити перші дві групи, які найяскравіше відображають трудову діяльність та соціальну організацію суспільства.

Паремії, що виникли на основі трудової діяльності, відображають ставлення до праці та життя і побут представників різних професій. Так, наприклад, колективна праця, що не дає користі, відображається в британському прислів'ї *Too many cooks spoil the broth* [4, с. 782] (українські аналоги *Сім баб – сім рад, а дитя безпуне* [5] та *Де багато господинь, там хата неметена* [8]).

Паремії, що використовують на позначення трудової діяльності, також можуть відображати ставлення до певних сфер діяльності. Наприклад, *Every barber knows that* [11] перекладається, як *Кожен перукар це знає* [5], і має український відповідник *По секрету всьому світу* [5], а *The tailor makes the man* [11] дослівно перекладається, як *Кравець робить людину* [5] та має відповідник *Дерево листя прикрашають, а людину одяг* [9, с. 46]. Можна припускати, що будь-яка паремія цієї групи створена людиною чи групою людей за певних умов, однак джерела багатьох паремій втрачені, тому можна стверджувати, що паремії мають затемнену етимологію. Тому, при аналізі паремій ми досліджуємо й культуру країни, свідомість та менталітет народу.

У кожній мові можна визначити лексичні пласти мови, які сприяють утворенню фразеологічних одиниць. Багато з них є міжнаціональними та не втрачають значення при перекладі. Наприклад, англійська паремія *A new broom sweeps clean* [10, р. 22] перекладається українською, як *Нова мітла по-новому мете* [5], а *Look after your clothes when they are spick and span, and after honor when you are a young man* [4, с. 167] має український аналог *Бережи одяг, доки новий, а здоров'я – доки молодий* [4, с. 15].

Дослідник В. Г. Гак розмежовує національну та культурну специфіку фразеологізмів, яка визначається двома чинниками: об'єктивним, який проявляється в природних і культурних реаліях певного народу, і суб'єктивним, що припускає вибір мовних засобів у різних мовах для вираження однакових явищ і реалій. Культурна специфіка зумовлена елементами матеріальної чи духовної культури суспільства, його історією, звичаями, природно-географічними особливостями [3, с. 150].

На основі такого поділу можна виокремити такі групи паремій:

- ідентичні за формою та значенням паремій;
- паремії, які мають схожу форму та однакове значення;
- паремії, які мають різну форму, але однакове значення;
- абсолютно різні за формою та значенням паремій.

До першої групи відносять паремії, які не мають національно-культурної специфіки, але повністю ідентичні в різних мовах. Зазвичай, ці паремії латинської мови або запозичені однією мовою з іншої. Наприклад, *If you run after two hares, you will catch neither* [11] перекладається українською *За двома зайцями поженешся – жодного не впіймаєш* [4, с. 421].

До другої групи належать однакові за значенням, але різні за планом вираження паремії. У таких пареміях використовують однакові ключові слова, які несуть у собі основний зміст. Такі паремії можуть відрізнятися порядком слів чи синтаксичною структурою. Наприклад, *Actions speak louder than words* [11] має український відповідник *Судять не за словами, а по справах* [9, с. 489].

Третю групу утворюють паремії, які відображають національну специфіку. У них однакові реалії репрезентуються різними лексичними одиницями. Наприклад, британська паремія *All will come out in the washing* [10] має український відповідник *Згодом все мене* [4, с. 130].

Четверта група складається з паремій, які не мають аналогів в інших культурах. Наприклад, паремія *The act proves intention* [4, с. 45] не має українських відповідників, а може бути лише дослівно перекладена *Дія підтверджує намір* [5].

Британський лінгвіст Дж. Сімпсон зазначає, що “паремії можна поділити на три основні групи: а) паремії, що мають форму абстрактних тверджень та передають загальновідомі істини: *Absence makes the heart grow fonder* [11] – *Розлука робить сильнішими почуття* [5]; б) паремії, що використовують особливі щоденні спостереження для узагальнень: *You can take the horse to the water, but you can't make him drink* [7, с. 379] – *Ви можете привести коня до води, але ви не можете примусити його пити* [5]; в) прислів'я та приказки, що ґрунтуються на традиційній мудрості та фольклорі: *Red sky at night, shepherd's delight; red sky in the morning, shepherd's warning* [7, с. 371] – *Червоне небо ввечері – радість вівчареві; червоне небо вранці – засторога вівчареві* [6, с. 620].

У нашій роботі ми використали принцип класифікації паремій за тематичними групами, оскільки така класифікація найбільше й найкраще може показати життя народу та його світогляд. На основі такої класифікації можна побачити духовне життя народу і його менталітет. Вибірка прислів'їв та приказок відображає позитивну та негативну оцінку людських якостей носіями британської культури, етичні норми, правила поведінки в соціумі, відношення нації через її культуру та мову до світу, інших народів і культур.

Дж ерела та література

1. Алефіренко Н. Ф. Лингвокультурология: ценностно-смысловое пространство языка : учеб. пособие / Н. Ф. Алефіренко. – М. : Флинта : Наука, 2010. – 288 с.
2. Алефіренко М. Ф. Теоретичні питання фразеології / М. Ф. Алефіренко. – Харків : Вид-во при Харк. держ. ун-ті вид. об'єднання “Вища шк.”, 1987. – 133 с.
3. Гак В. Г. Опыт объяснения некоторых семантических механизмов пословицы / В. Г. Гак // Паремиилогические исследования : сб. статей. – М., 1984. – С. 149–177.
4. Англо-український фразеологічний словник : близько 30 000 фразеологічних виразів / уклад. К. Т. Баранцев. – 2-ге вид., випр. – Київ : Знання, 2005. – 1056 с.
5. Англо-українські словники [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://e2u.org.ua>
6. Галицько-руські приповідки : у 3-х т. [Електронний ресурс] / зібрав, упорядкував і пояснив др. Іван Франко. – 2-е вид. – Львів : Вид. центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2006. – Т. 1. – 832 с. ; Т. 2. – 818 с. ; Т. 3. – 699 с. – Режим доступу : <http://elib.nplu.org/collection.html?id=240>
7. Дубенко О. Ю. Англо-американські прислів'я та приказки : навч. посіб. для ВНЗ [Електронний ресурс] / О. Ю. Дубенко. – Вінниця, 2004. – 416 с. – Режим доступу : https://books.google.com.ua/books?id=_jPQCgAAQBAJ&pg=PA407&lpg=PA407&dq#v=onepage&q&f=false
8. Етимологічний словник української мови [Електронний ресурс]. – Київ : Наук. думка, 1982–1989. – Т. I–III. – Режим доступу : http://litopys.org.ua/djvu/etymolog_slovnyk.htm
9. Українські прислів'я, приказки і таке інше / укл. М. Номис. – Київ : Либідь, 1993. – 768 с.
10. Dictionary of English Phrases by Albert M. Hyamson, F. R. Hist. S. – London : George Routledge & Sons, Ltd. New York : E. P. Dutton & Co., 1922. – 365 p.
11. Oxford Dictionary of Proverbs [Electronic resource] / edited by J. Speake. – Oxford University Press, 2015. – 416 p. – Available at : <https://books.google.com.ua/books?id=GtBxCgAAQBAJ>

References

1. Alefirenko, N. F. 2010. *Lingvokulturologiia: Tsennostno-Smyslovoie Prostranstvo Yazyka*. Moskva: Flinta; Nauka.
2. Alefirenko, M. F. 1987. *Teoretychni Pytannia Frazelohii*. Kharkiv: Vyd-vo pry Khark. derzh. un-ti vyd. obiednannia “Vyshcha shk”.
3. Gak, V. G. 1984. “Opyt Obiasneniia Nekotorykh Semanticheskikh Mekhanizmov Poslovitsy.” In *Paremiologicheskiye issledovaniya*. Moskva, 149–177.
4. *Anhlo-ukrainskyi frazeolohichnyi slovnyk* : blyzko 30 000 frazeolohichnykh vyraziv. 2005. Kyiv: Znannia.
5. *Anhlo-Ukrainski Slovnyky* [Elektronnyi resurs]. Rezhym dostupu : <http://e2u.org.ua>
6. *Halytsko-Ruski Prypovidky : u 3-kh t.* 2006. Lviv: Vyd. tsentr LNU im. Ivana Franka. Rezhym dostupu : <http://elib.nplu.org/collection.html?id=240>
7. Dubenko, O. Yu. 2004. *Anhlo-Amerykanski Prysliv'ia ta Prykazky*. Vinnytsia. Rezhym dostupu : https://books.google.com.ua/books?id=_jPQCgAAQBAJ&pg=PA407&lpg=PA407&dq#v=onepage&q&f=false
8. *Etymolohichnyi Slovnyk Ukrainskoi Movy*. 1982–1989. Kyiv: Nauk. dumka. [Elektronnyi resurs]. Rezhym dostupu : http://litopys.org.ua/djvu/etymolog_slovnyk.htm
9. *Ukrainski Prysliv'ia, Prykazky i Take Inshe*. 1993. Kyiv: Lybid.
10. *Dictionary of English Phrases*. 1922. London : George Routledge & Sons, Ltd ; New York: E. P. Dutton & Co.
11. *Oxford Dictionary of Proverbs*. 2015. Oxford: Oxford University Press.

Рогач Оксана. Типы паремий и принципы их классификации. Статья посвящена полиаспектному анализу идиоматического фонда языка с учётом структурного, семантического и лингвокультурного аспектов. Особое внимание обращено на то, что именно пословицы и поговорки наилучшим образом иллюстрируют стиль жизни, географическое положение, историю и традиции этнического сообщества, которое является носителем определённой культуры. Идиоматика национального языка отображает систему ценностей, общественную мораль, мировоззрение, понимание самих себя, а также других людей и народов. Национальные ценности, традиции и правила поведения закреплены в идиоматических фондах языков, а их раскодирование и понимание крайне важно для успешной межкультурной коммуникации в современном глобализованном мире, который требует глубоких фоновых знаний от участников коммуникативных процессов. Что касается дифференциальных черт фразеологических единиц, то разделяют национальную и культурную специфику фразеологизмов, которая определяется двумя факторами: объективным, проявляющимся в природных и культурных реалиях определённого народа, и субъективным, который регламентирует выбор языковых средств в разных языках для выражения одинаковых явлений и реалий. Культурная специфика обусловлена элементами материальной или духовной культуры общества, его историей, обычаями, природно-географическими особенностями.

В лингвистической сфере существует ряд принципов классификации паремий, которые базируются на опорных словах (лексические или энциклопедические), алфавите, тематической группе, месте или времени составления собраний паремий, на генетическом признаке (происхождение народа и языка). Алфавитная классификация доминирует в большинстве английских и украинских собраний паремий, но, при алфавитном принципе классификации разные варианты одной и той же паремии размещаются в разных местах. Проведённый анализ указывает на то, что самой распространённой является тематическая классификация паремий, поскольку именно она наиболее точно передаёт релевантность языковых единиц к разнообразным сферам деятельности человека.

На основе признака переводимости/непереводимости выделено паремии и фразеологические единицы, которые имеют эквиваленты в других языках, могут быть переведены дескриптивно, или же требуют дополнительных историко-культурных комментариев и объяснений.

Ключевые слова: идиоматический фонд языка, паремии, классификация, национальная культура, национальные ценности.

Rohach Oksana. Types of Proverbs and Sayings and Principles of their Classification. The article is devoted to the multidimensional analysis of the idiomatic corpus of a language with the consideration of the structural, semantic and linguocultural aspects. A special attention has been paid to the fact that proverbs and sayings reflect a life style, geographical location, history and tradition of a nation that is a bearer of a certain culture. A language idiomatic corpus represents a system of values, social morale, worldview, self-understanding of a nation and its perception of other people and nationalities. National values, traditions and norms of behaviour are encoded in the idiomatic funds of national languages and their decoding and comprehension are of a paramount importance for a successful cross-cultural communication in the modern globalized world which requires profound background knowledge of the participants of communicative processes. As to the distinctive features of phraseological units, scholars point out national and cultural peculiarities that are defined by the following factors: the objective one which is expressed in the natural and cultural realia of a nation, and the subjective that includes the choice of language means in various languages to express the same phenomena and realia. Cultural specificity is caused by the elements of the material or spiritual culture of a society, its history, traditions, and natural geographical peculiarities.

In the linguistic sphere there are several principles of the classification of proverbs and sayings. They can be based on the key words (lexical or encyclopedic), alphabet, thematic group, place and time of the compilation of the dictionary of proverbs, genetic feature (the origin of a language and nation). An alphabetic classification prevails in the majority of English and Ukrainian dictionaries of proverbs but the alphabetic principle of classification causes the variants of one and the same proverb to be placed in different places. At the same time the conducted analysis has shown that a thematic classification of proverbs is the most popular one as it proves the relevance of language units to various aspects of human activities in the most accurate way.

On the basis of another feature of proverbs – their translatability – proverbs and phraseological units were divided into three groups: the ones that have equivalents in other languages, can be translated descriptively or accompanied by additional historical cultural comments and explanations.

Key words: idiomatic corpus of a language, proverbs and sayings, classification, national culture.